

Táncmuzika és forrásvidéke

A táncmuzika divatját éljük, sőt: a jelek szerint ez már nem is csak divat, hanem több annál: mozgalom, amely Erdély városaiból kiindulva immár a fővárost is elérte. A táncmuzika, amit a Venyige, a Barozda, az Ördögcsékér és a többi együttes játszik: parasztművészek muzsikálásának lehető leghűbb másolata. Következésképpen a táncmuzikások szorgalmas falujárók. Az Electrecord jóvoltából a télen a leghitelesebb falusi táncmuzika látogatott el városainkba, a táncmuzika művelőihez és barátaihoz. A múlt év végén Demény Piroska szerkesztésében és Porzolt Viktor hangmesteri közreműködésével *Mezőségi hangszeres népzene* című kislemez jelent meg, amelyen egy palatkai együttes muzsikál. A lemez első oldalán két lassú hallható, a *Juhosok tánca* és a *Vajdakamarási Dezső János tánca*, a másik oldalon egy gyors tempójú, úgynevezett szökös, amely funkciója és címe szerint *Menyasszonykísérő*. Ha jól tudom, zenei közművelődésünk történetében fordulópont ez a lemez, s reményeim szerint nagy vállalkozás szerény kezdete is: ez alkalommal került először piacra olyan Electrecord-kiadvány (45–EPC 10600), amely hiteles szépségű képet nyújt a mezőségi magyar hangszeres zenéről: bár sorozatindítónak szánta volna a lemezház!

Különösen az első oldal két lassúja élvezetes. Jól példázza nemcsak a Mezőségen honos hegedűstílusra jellemző, káprázatosan gazdag cifrázását, hanem az egyenlőtlen tartamú ütemrészek sajátos sántítását is, amit oly nehéz lejegyezniük a népzeneudósoknak s talán még nehezebb utánozniuk a mégoly tehetséges és akaratos városi zenészeknek is. A menyasszonykísérők táncszók, csujogatók díszítik s teszik vonzóbbá, hitelesebbé.

Beszéltem valakivel Palatkáról, a Juhosok közül, akiknek a táncát elsőként hozza a lemez. Azt mondta: „egész szilveszterkor mind ezt hallgattuk, mind erre táncoltunk”. Azért idézem a szavait, hogy jelezzem: már nemcsak a faluról szóló könyv, hanem a falu zenéjét megörökítő hanglemez is *azonnal* visszakerül a forrásvidékre és ott szerepet játszik, hat. Aligha negatív ez a hatás ebben az esetben. Én legalábbis nem hiszem, hogy a lemez-zenélés kizorítaná Palatkán az élet. Inkább azt vélem, hogy a lemez további tekintélyt szerez a helyi zenének, hogy a Juhosok ezentúl büszkébbek lesznek a táncukra, mint eddig voltak, s a környezetük is fölnéz rájuk valamelyest, jobban, mint eddig, amikor majd a táncban ezt húzzák. A lemez alighanem megerősíti a Juhosokat és a palatkaiakat abban a hitükben, hogy az a tánc drága tulajdonuk, amelyhez ragaszkodniuk kell.

Demény Piroska rövid kísérőszövege általában eligazít a mezőségi hangszeres népzeneire vonatkozólag. Pár szóval utal a lassú táncolásának a módjára is. Szövegéből nem derül ki, de tudjuk: a lemez anyaga az ő helyszíni gyűjtése. Jó lett volna mind nevének neveznie a maroknyi hangszeres muzsikust, nemcsak „karmesterüket”, Codoba Martint, s a fölvételek időpontját is meg kellett volna adnia. E kiegészítésekkel a lemez – példás szépsége, közművelődési célszerűsége mellett – teljes értékű népzeneudományos adalékok forrása is volna.

László Ferenc

(A Hét, 1979/20. 6. – 1979. május 18., péntek)